

Podobenství o stromech a stavitelích

Rožnov, Střítež: 14.7.2019

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ez 36, 22 – 32

Text: L 6, 43 – 49 *Dobry strom nedáva špatné ovoce a špatny strom nedáva dobré ovoce. Každý strom se pozná po svém ovoci. Všdyt' z trní nesklízejí fíky a z hloží hrozny. Dobry člověk z dobrého pokladu svého srdce vydává dobré a zlý ze zlého vydává zlé. Jeho ústa mluví, čím srdce přetéká. Proč mne oslovujete 'Pane, Pane', a nečiníte, co říkám? Víte, komu se podobá ten, kdo slyší tato má slova a plní je? Je jako člověk, který stavěl dům: kopal, hloubil, až položil základy na skálu. Když přišla povodeň, přivalil se proud na ten dům, ale nemohl jím pohnout, protože byl dobře postaven. Kdo však uslyšel má slova a nejednal podle nich, je jako člověk, který vystavěl dům na zemi bez základů. Když se na něj proud přivalil, hned se zřítíl; a zkáza toho domu byla veliká."*

Že by Ježíš třídil lidi na dobré a zlé, to nám k němu moc neseď. Ježíš přece nedělá rozdíly mezi lidmi! Evangelium je radostná zvěst o všeobjímající Boží lásce! Bůh přece miluje svět takový, jaký je. Všechny bez rozdílu. Nebo je to jinak?

Bible, a to budiž řečeno hned v úvodu, není statická kniha. Je to živé a dynamické Boží slovo. Zcela jednoznačně z ní vyplývá, že Bůh neusiluje o to, aby byl zachován status quo toho světa. Ani naším úsilím nemá být, aby svět zůstal zachován takový, jaký je. Evangelium je radostná zpráva o tom, že Boží milost tento svět proměňuje. Bůh hříšníka netoliko ospravedlňuje, ale také jej učí být spravedlivějším. Bůh neudílí toliko odpuštění, ale učí lidi odpouštět. Ano, Bůh přijímá každého člověka takového, jaký je, ale přijímá jej proto, aby takový jaký je nezůstal.

Dnešní text zdánlivě takovou možnost změny nepodporuje. Naopak říká, že špatný strom nikdy dobré ovoce neponese a dobrý strom nikdy nebude dávat špatné ovoce. Prostě, jaký strom, takové ovoce. Jaký otec, takový syn. Zloděj zůstane zlodějem a hlupák hlupákem. Z trní se nesklízejí fíky a z hloží hrozny. Dobry člověk ze svého srdce vydává dobré a zlý ze zlého vydává zlé. Tak jsme to četli.

Lidská moudrost na tomto přestane. Ale Boží slovo není sbírka lidské moudrosti. Přináší Boží pohled, který proniká do hloubky, ke kořenům a nazírá pod povrch skutečnosti. Ten dnešní text chce říci: Kdyby špatný strom přinášel dobré ovoce, pak se paradoxně o žádnou skutečnou změnu nejedná. Je to pouze přetvářka, faleš a klam. Boží moc a Boží evangelium nečiní z lidí pokrytce, jejichž vnější projevy by neodpovídaly tomu, jací jsou uvnitř. Jestliže Bůh s lidmi něco dělá, pak to dělá nikoliv jen na úrovni konečných plodů, ale na úrovni samotné podstaty člověka. Bůh nechce, aby lidé pouze přinášeli dobré plody svého života. On chce, aby byli v jádru dobrými lidmi. Nechce, aby měli v ústech med a v srdci jed. Proto Bible mluví o tom, že Boží duch mění lidem rovnou celá srdce. Tedy samu podstatu člověka. Odnímá jim srdce kamenná a dává jim srdce z masa. A z dobrého srdce pak vycházejí dobré plody v podobě dobrých myšlenek, slov a činů. Ale ze špatného srdce nic dobrého nevzejde. Tedy znovu: Bůh neproměňuje ovoce, nýbrž rovnou celé stromy.

Ježíš nám chce svým podobenstvím naznačit, že jde o to, být od základu dobrým stromem a ovoce pak přijde samo. Úsilí o pouhou vizáž dobrého stromu Ježíš podrobuje tvrdé kritice, když říká: „Proč mne oslovujete 'Pane, Pane', a nečiníte, co říkám?“ To není jen řečnická otázka, která nevyžaduje odpověď. To je konkrétní otázka na každého z nás, abychom na ni Bohu i sobě odpověděli. Proč nečiníme, co Ježíš říká? Proč se nám nedaří nést v životě dobré ovoce, když se přece hlásíme ke křesťanství, modlíme se a nasloucháme kázání?

Ježíš se nám pokusí napovědět názorným podobenstvím: „Víte, komu se podobá ten, kdo slyší tato má slova a plní je? Je jako člověk, který stavěl dům: kopal, hloubil, až položil základy na skálu. Když přišla povodeň, přivalil se proud na ten dům, ale nemohl jím pohnout,

protože byl dobře postaven.“ Opět jde Ježíš do hloubky. Tak jako ovoce záleží na stromu, z něhož roste, tak pevnost domu záleží na základech, na nichž je postaven.

Jsou křesťané, kteří se opravdu snaží, aby jejich dům vypadal skvěle. Dají na něj vkusnou fasádu, aby se u něj kolemjdoucí obdivně zastavili, bytelnou střechu, aby do něj nezatékalo, před domem vysází květiny, aby voněly už na dálku. A dokud nepřijde povodeň, tak je opravdu co obdivovat. Jenže každý dům stojí především díky tomu, co není vidět. Je tak pevný, jak pevné jsou jeho základy. A i když navenek mohou být všechny domy krásné a mohou budit důvěru a vyvolávat pocit bezpečí, uvnitř se mohou dost lišit, a to především v tom, co není na první pohled zjevné.

Ježíš mi tedy klade otázku: Na čem je založen tvůj život? Uprímně řečeno, neměl by se spíš ptát, jak můj život vypadá a jak moc se snažím, aby vypadal dobře? Mnoho lidí má za to, že hodnota jejich života je odvislá od výsledku, od výkonu, a tedy, že život závisí především na lidech samých, jak jsou dobří, jak vypadají a jak moc se snaží. Ale Ježíš zdůrazňuje důležitost právě toho, co leží mimo nás samotné, co není tak úplně naší součástí, resp. co nás přesahuje. Skála v Ježíšově podobenství není součástí domu, ale je jeho nezbytným základem. I ta bouře, která se může na dům obořit, přichází z vnějšku a stavitel ji nemůže ovlivnit. Tím je řečeno v podstatě dvojí. Není v naší moci zamezit přicházení bouří a ničivých přívalů. Ale stejně tak moc, která náš dům může ochránit, není v nás samých, ale stojí vně. Rozdíl tedy není v domech samotných, ale v tom, kam je stavitel umístil. Na čem svůj dům založil.

A to je hlavní otázka, kterou nám dnešní text klade: Na čem si v životě zakládáš? Na tom, jaký máš nádherný a drahý dům? Jaký vedeš vzorný až výstavní život? Soustředíš se jen na plody své práce a jejich efektní dojem? To vše může být smeteno, pokud to všechno stojí jen na tobě, nebo na tvých penězích, nebo na tvém zdraví, nebo na tvých přátelích, nebo na dobrém vychování, nebo na dobré práci, nebo na tvých výkonech, nebo na tvé cti a hrdosti. O to vše lze v bouřích života přijít.

Ježíš však říká: „Nebe a země pominou, ale má slova nikdy nepominou.“ Kdo rád poslouchá jen sám sebe a plní si jen svá vlastní přání, kdo dá jen na svá slova a těší se, že na ně vždycky dojde, nemůže si být jist v žádné bouři. Kdo však na svá slova nedá a plní ve svém životě slova Ježíšova, ten staví na pevném základě.

Najít pravý základ pro svůj život znamená, kopat, hloubit a najít skálu – pevný bod ve vesmíru, který neleží v nás samých, dokonce ani v tom vesmíru ne, ale mimo něj, mimo stvořený svět. Jen člověk, který se opře o Boha, dokáže pohnout světem, totiž když změní sám sebe. A pak už svět nebude stejný.

Modlitba: *Pane, dej, ať náš život nestojí na vodě, ale je založen v tobě. Dej, ať hledáme v tvém slovu pevný základ pro svůj život a pro svou víru, která nás drží nad vodou. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, slyš naše přímluvy za tento svět. Není nám lhostejné, jak se lidé vypořádávají se svými životy. Chceme plnit tvé slovo a být světlelem světa a solí země. Prosíme, dej, ať nežijeme planě, ale dovedeme být pomocí pro ty, kteří strádají na těle i na duši. Dej, ať z našeho poznání evangelia mají užitek i ti, kteří se s tebou dosud nesetkali. Dej, ať nehodnotíme lidi podle toho, co v životě dokázali, ale podle toho, kým jsou v tobě. Prosíme za postižené, nemocné, hendikepované. Děkujeme, že i oni smí být Božími dětmi. Prosíme za lidi nemocné a slabé, děkujeme, že i oni mají v tobě lékaře. Prosíme, za nás hříšné, uč nás spravedlnosti, milosrdenství a svatosti. Dej, ať posvěcujeme tvé jméno, jebož jsme nositeli v tomto světě. Amen.*